Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXVIII. № 23-24 (грудень) 2021

Веселого Різдва та щасливого Нового Року!

Дорогі українці!

Швидким кроком ми наближаємося до періоду року, сповненого глибокого духовного змісту, почуттів радості, хвилювання, любові до Бога та до ближніх. Феєрична атмосфера зимових свят спонукає нас обміркувати як наші успіхи протягом року, так і майбутні проєкти, які ми плануємо на новий рік.

Саме в цей час я хотів би висловити свою вдячність за всю працю та зусилля кожного з вас протягом цього року, останні дні якого стікають у клепсидрі часу.

Хочу запевнити вас, що Союз українців Румунії своєю діяльністю продовжить захищати спільні права та інтереси осіб, які належать до української меншини, буде підтримувати й передавати майбутнім поколінням українські традиції, мову та культуру і надалі залишатиметься справжньою опорою для членів нашої громади, а також мостом між Румунією та Україною.

Сподіваюся, що й ці свята стануть для нас доброю нагодою передати далі успадковані звичаї та традиції, щоб зберігати самобутність українського народу.

Нехай ці свята принесуть вам внутрішній спокій, надію, здоров'я, єдність, й усе це хай буде скроплено любов'ю та мудрістю!

Щасливих свят!

Голова Союзу українців Румунії,
Депутат МИКОЛА-МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

Нова радість стала, яка не бувала:
Над вертепом звізда ясна світу засіяла.

Де Христос родився, з Діви воплотився,
Як чоловік пеленами убого повився.

Пастушки з ягнятком перед тим Дитятком
На колінцях припадають, Царя-Бога прославляють.

Ангели співають, «слава» восклицають,
На небеси і на земли мир проповідають.

Давид виграває, в гуслі ударяє,
Мелодійно і предивно Бога вихваляє.

І ми теж співаймо, Христа прославляймо,
Із Марії рожденного, смиренно благаймо:

– Ой ти, Царю, Царю, небесний Владарю,
Даруй літа щасливії сего дому господарю.

Даруй господарю, його господині,
Даруй літа щасливії та усій родині.

В мирі проводити, Тобі угодити
І з Тобою в царстві Твоїм на вік віків жити.

Хроніка діяльності СУРу

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ

27 листопада Комітет Бухарестської філії Союзу українців Румунії разом з Посольством України в Румунії та українською церквою в Бухаресті організував захід «Голодомор 1932-1933 років

в Україні – необхідність його засудження на міжнародному рівні».

У рамках заходу відбулася панахида за жертвами голодомору в Україні, яку відслужив священник Володимир Клемент Малкович. Тимчасовий повірений у справах України в Румунії Павло Роговей та голова Бухарестської філії Союзу українців Румунії Михайло Трайста розповіли про важливість засудження Голодомору на міжнародному рівні, а актор Штефан Апостол прочитав уривок з книги спогадів Анастасії Лисивець про Голодомор.

Український голод (1932-1933), також відомий як Голодомор, був одним із найтрагічніших моментів, які пережив український народ в новітній історії. Голодомор ще називають «українським геноцидом», враховуючи, що його влаштувала радянська влада на чолі з тодішнім главою держави Йосипом Віссаріоновичем Сталіним.

* * *

Сучавська філія Союзу українців Румунії у партнерстві з Палтінською місцевою організацією СУР та загальноосвітньою школою с. Ватра Молдовіцей провела захід із вшанування пам'яті жертв Голодомору – однієї з найтрагічніших подій, що сталася на українських землях у 1932-1933 роках.

Учасники заходу – учні та вчителі, приєдналися до десятків мільйонів українців зі всього світу, вшанувавши хвилиною мовчання пам'ять жертв сталінської політики знищення голодом українського населення і запаливши свічки в пам'ять про загиблих від голоду.

Були переглянуті зображення пам'ятників жертвам голоду-геноциду, а саме: пам'ятника у Києві та меморіалів на Полтавщині в Україні, а також у Вінніпезі, Віндзорі та Калгарі у Канаді.

Ініціатором та організатором заходу виступила вчителька української мови Константіна Бурсук, аби розповісти новим поколінням про жахи Голодомору, однієї з найчорніших сторінок в історії українського народу.

Запроваджений у 1998 році, День пам'яті жертв Голодомору відзначається щорічно в четверту суботу листопада.

130 РІЧНИЦЯ НАРОДЖЕННЯ ПОЕТА ПАВЛА ТИЧИНИ

Клузька філія Союзу українців Румунії, у співпраці з відділом «Українська мова та література» Університету ім. Бабеша-Бойоя в м. Клуж-Напока, організувала 20 листопада в режимі онлайн науково-культурний захід, присвячений «130 річниці народження поета Павла Тичини».

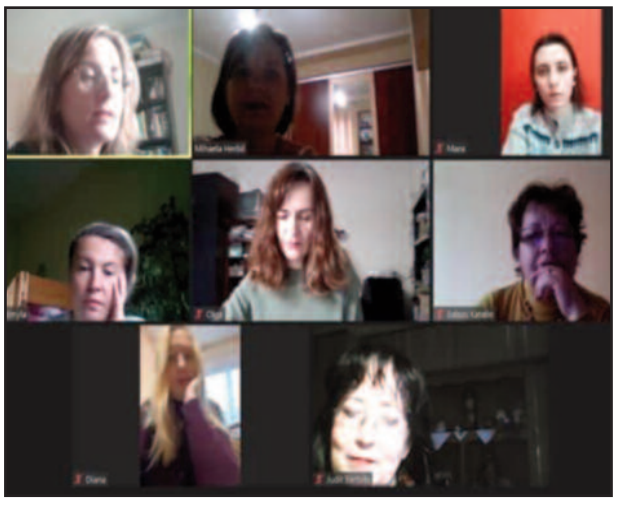

Про літературний, екзистенційний, громадянський та життєвий шлях Павла Тичини, а також про стилістичні особливості його лірики розповіла викладач д-р Крістіна Сілаґі у доповіді «Ліричний всесвіт Павла Тичини». Модератор заходу, лектор д-р Міхаєла Гербіл, висвітлила менш відомі аспекти з життя й діяльності митця, підкресливши його ерудицію та майстерність перекладача.

Захід продовжився переглядом нового документального фільму, присвяченого Павлу Тичині із циклу «Гра долі» та поетичним моментом, в рамках якого учасники продекламували низку віршів та поем вшанованого поета.

Були присутні викладачі університету: директор департаменту, викладач д-р Болаж Котолін, викладач д-р Юдіт Бортоліш, викладач д-р Крістіна Сілаґі, викладач д-р Міхаєла Гербіл, головний редактор журналу «Дзвоник» Людмила Дорош, редактор цього ж журналу, Ольга Сенишин, студенти та члени філії СУР Мара Рус та Діана Співалюк.

ПРОБЛЕМИ, З ЯКИМИ СТИКАЮТЬСЯ ВЧИТЕЛІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Станом на сьогодні у Румунії українську мову викладають у 64 навчальних закладах і це є можливим як завдяки добрій співпраці на міжінституційному та міжособистісному рівні, так завдяки постійному залученню вчителів.

Останнім часом до голови Миколи Мирослава Петрецького звернулися багато вчителів української мови або які викладають українською мовою, котрі поскаржилися на те, що протягом 2016-2021 років вони прийняли запрошення і взяли участь у заходах, організованих Національним центром політики та оцінки освіти (НЦПОО), але не отримали платню за виконану роботу та жодного документу, що підтверджує їх участь у відповідних освітніх проєктах.

Хоча здається, що ситуація почала зрушуватися з місця, депутат попросив міністра освіти повідомити прізвища та імена усіх осіб, які в період 2016-2020 років фігурують на обліку НЦПОО та Міністерства освіти як учасники команд розробки освітніх програм, оцінювання підручників з музики українською мовою та підручників з української мови, розробки та перекладу запитань для Національного оцінювання результатів навчання учнів 2, 4, 6 та 8 класів, випускних іспитів, іспитів на атестацію вчителів, перекладу підручників та допоміжних засобів навчання, оцінювання, перекладу, нагляду та перевірки робіт на олімпіаді з української мови.

Водночас він попросив пояснити, чому з 2016 по 2020 роки особи, які брали участь у вищезгаданих заходах, не отримали жодного документу, що підтверджує їх участь у них.

З діяльності депутата

МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

ПОЛІТИЧНІ ЗАЯВИ У ПАРЛАМЕНТІ

З трибуни Палати депутатів Микола Мирослав Петрецький нагадав, що кожного року в четверту суботу листопада українці зі всього світу вшановують пам'ять жертв Голодомору – найжахливішого періоду в історії українського народу. Кульмінацією цього трагічного епізоду стали 1932-1933 роки, коли комуністичний режим до смерті заморив голодом близько 10 мільйонів українців: чоловіків, жінок, дітей та літніх осіб.

Механізми, запроваджені Радянським Союзом щодо насильного вилучення продовольчих запасів у селян, у тому числі зернових, шляхом запровадження смертної кари за приховування найдрібніших речей, необхідних для виживання, а пізніше – політики знищення національної самосвідомості українців, є одним з найбільших злочинів, скоєних на європейському континенті.

За останні два десятиліття спостерігається зміна ставлення до цієї трагічної сторінки в історії українців, чимало держав та міжнародних організацій розпочали процес визнання Голодомору та вшанування пам'яті його жертв, розуміючи, що такі вчинки потрібно назавжди зберегти в колективній пам'яті.

На сьогодні Голодомор геноцидом українського народу визнали 24 країни, зокрема Аргентина, Австралія, Азербайджан, Бельгія, Канада, Естонія, Грузія, Угорщина, Італія, Латвія, Литва, Р. Молдова, Польща, США, Португалія і навіть Ватикан. До них додаються Організація Об'єднаних Націй, Європейський парламент та ЮНЕСКО.

Спроба стерти самобутність етнічної групи є геноцидом, а рішення про визнання цього геноциду, хоча має скоріше символічний характер, є початком «історичної репарації» на користь українського народу, а також належним вшануванням пам'яті про мільйони невинно убієнних українців, – заявив Микола Мирослав Петрецький.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ДЕНЬ РУМУНІЇ

1 грудня святкуємо Національний День Румунії, день, який свято зберігається в серцях усіх тих, хто відчуває і думає румунською, день, коли зобов'язані згадувати про покоління, які воювали та жертвували, іноді навіть власним життям, заради того, щоб сьогоднішня Румунія йшла демократичним та європейським шляхом, – заявив Микола Мирослав Петрецький.

Представник українців у Палаті депутатів нагадав, що 1 грудня 1918 р. румунський народ здійснив свій національний ідеал: об'єднання в суверенну і неподільну державу. Національні меншини також сприяли досягненню цього ідеалу своїми делегаціями з Трансільванії, Буковини та Бессарабії, які підтримали створення Великої Румунії та доклали значних зусиль для її втілення.

Він зазначив, що національні меншини, які становили понад чверть населення нової держави, сприяли перетворенню Румунії на регіонального лідера. На знак подяки, демонструючи політичну

зрілість тодішніх лідерів, Велика Румунія визнала рівність у громадянських правах членів усіх етнічних спільнот, відповідно до Резолюції, прийнятої в Алба-Юлії.

Сьогодні, 103 роки по тому, Румунія є прикладом для інших в сфері захисту прав національних меншин, які відіграють важливу роль у подальшому просуванні країни по демократичному та європейському шляху, у належному функціонуванні установ, а також у збереженні атмосфери толерантності, – додав депутат.

Голова СУР сказав, що цей приклад співпраці між державою та національними меншинами перетворює нашу країну на зразок передового досвіду та надає особливого характеру Національному Дню Румунії.

Він підкреслив, що хоча у наші дні гарна співпраця та відчуття соціального миру вважаються звичайними досягненнями, гарантованими міжнародними договорами та внутрішніми законами, збільшення кількості популістських чи націоналістичних лозунгів у сьогоднішній Румунії, а також войовничі прояви деяких держав не так далеко від нашого кордону, можуть суттєво вплинути на нормальне функціонування Румунської держави.

Тому ми повинні пильно стежити за будь-яким проявом ксенофобії чи ворожнечі, міжнаціональної та інших видів. Ігнорування найменших спалахів ненависті спонукає тих, хто їх породжує, надалі переслідувати лише власні інтереси, у результаті чого невдовзі ми можемо прокинутися в країні, де популістська риторика ненависті стають звичайним явищем. Ми не можемо допустити такого в Румунії, яка зуміла розвинутися і приєднатися до головних міжнародних організацій, відстоюючи демократичні та європейські цінності. Ми зобов'язані продовжити роботу наших попередників у просуванні західних цінностей, які продемонстрували свою ефективність, також зазначив народний обранець.

Як представник української меншини, я хотів би передати всім вітання від понад 50 тисяч етнічних українців Румунії, які завжди зустрічають це національне свято з упевненістю в демократичні та європейські цінності, які Румунія утверджує сьогодні, – заявив Микола Мирослав Петрецький.

РОБОЧІ ЗУСТРІЧІ

19 листопада голова СУР і депутат Микола Мирослав Петрецький провів дуже продуктивну робочу зустріч із генеральною шкільною інспекторкою Мараморуського повіту Анкою Мінодорою Костін Гендею, з якою він обговорив різні аспекти, пов'язані з освітнім процесом українською мовою.

Під час зустрічі генеральна інспекторка підтвердила підтримку закладам освіти з українською мовою викладання та висловила повну готовність сприяти вирішенню майнових проблем Педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка у м. Сігету Мармацією. Обговорення цих нагальних питань було необхідним для вияснення правового режиму цього навчального закладу з тим, щоб якнайшвидше розпочати проєкти ремонту та модернізації будівлі задля забезпечення належних умов здійснення навчально-виховного процесу за європейськими стандартами.

Під час зустрічі також було проаналізовано шляхи консолідації співпраці між Шкільним інспекторатом Мараморуського повіту та Союзом українців Румунії, зокрема щодо розробки спільних проєктів для шкіл з українською мовою викладання. Голова СУР представив проєкт румунсько-українського транскордонного співробітництва, розроблений СУР в рамках програми Erasmus+, який створює можливості для обміну досвідом у сфері освіти для учнів та вчителів з Румунії та України.

Микола Мирослав Петрецький також запросив Анку Мінодору Костін Гендю взяти участь у церемонії нагородження учасників конкурсу «Кращий вчитель української мови», організованого Союзом українців Румунії. У конкурсі, адресованому вчителям української мови та літератури шкіл з українською мовою викладання, розігруються 25 призів – навчальних наборів, що складаються з інтерактивної дошки, відеопроектора та ноутбука.

* * *

25 листопада голова СУР і депутат Микола Мирослав Петрецький провів нову зустріч з Державним секретарем з питань культів Віктором Опаським. Зустріч відбулася у приміщенні Державного секретаріату з питань культів (ДСК).

Обговорення були зосереджені на основних питаннях, пов'язаних з поточною діяльністю як архієпархій, парафій та монастирів, підпорядкованих Українському Православному Вікаріату в Сігету-Мармацією, так і всіх інших культових місць, розташованих у населених пунктах компактного проживання українців.

Зокрема Микола Мирослав Петрецький представив низку проблем, про які його повідомили під час останньої зустрічі з представниками Українського Православного Вікаріату, а також труднощі, з якими стикаються православні церкви в населених пунктах, в яких українці складають більшість, котрі не підпорядковуються Вікаріату.

Також було проаналізовано ситуацію української церкви в Бухаресті, а також обговорено спільні кроки Союзу українців Румунії, Державного секретаріату з питань культів та Українського Православного Вікаріату щодо пошуку земельної ділянки для зведення храму для відправи духовних потреб української громади в столиці Румунії.

На завершення голова СУР коротко представив декілька проєктів, реалізованих СУР у співпраці з українськими церквами, а також запропонував започаткувати партнерство між ДСК та СУР у реалізації спільних проєктів.

ОГЛЯДАЧ

ЯКИМ БУВ ДЛЯ ВАС 2021 РІК?

Як канарейка в клітці

Цікаве запитання, на яке має відповісти якомога більше представників керівництва СУРу, членів Ради, комітетів та бюро наших організацій, а може і членів Союзу українців Румунії. Таким чином, ми могли б «виміряти» стан справ у нашій громаді і могли б зробити реальний аналіз того, що було зроблено добре в таких умовах, а що не добре, що потрібно зробити в майбутньому, і це було б на благо нашої громади.

Пандемія коронавірусу, яка охопила світ у 2020 році, докорінно змінила життя усіх людей, в тому числі і українців, які проживають у Румунії. Причому зміни торкнулися і роботи та доходів, і навіть таких речей як спосіб життя, освіта, дозвілля і спілкування.

Від початку першої фази карантину, яку румунський уряд запровадив у лютому місяці 2020 року, минуло близько рік та 11 місяців, але з тих пір деякі звичні речі змінилися настільки, наче відтоді минули роки. Ми згадаємо про ті сфери життя, зміни в яких впадають у вічі вже зараз. Однак «коронакриза», з високою імовірністю, підноситиме й нові сюрпризи, які виявлятимуться ще декілька років, говорять дослідники економіки, суспільства, освіти, способу життя та інших сфер.

По-перше: навіть якщо деякі із нас думають, що наше життя ніяк не пов'язане з економікою, ми постійно приймаємо економічні рішення (коли купувати чи продавати валюту, чи інвестувати в нерухомість, чи брати кредит на розвиток бізнесу і багато інших питань).

А ці рішення у багатьох випадках приймаємо на основі інтуїції, інформації, яка передається по радіо-телебаченні, або порад друзів, і ми часто бачимо, що врешті-решт програли.

По-друге: як на рівні особистої сім'ї, так і в рамках великої сім'ї – українців, які проживають в селі чи місті (маю на увазі місцеві та повітові організації), значно рідше ми проводили заплановані заходи та дозвілля за межами місця проживання: за кордоном, в ресторанах, закладах культури, в салонах краси для наших дружин, спортивних комплексах тощо. Спершу через карантинні заходи, коли цей бізнес просто не працював. Потім – через страх отримати інфекцію і правила соціального дистанціювання в усіх подібних місцях: держава почала регламентувати кількість квадратних метрів на кожного відвідувача.

Всі підходи в організації та проведенні наших культурно – спортивних заходів пригадують мені військовий досвід. Це таке саме планування. Це – виважені ризики. Це команда, на яку ти покладаєшся... А зараз, у умовах «коронакризису», все це неможливо робити. А в цьому ми усі переконалися. Плануємо, готовимося, а коли проводити захід, не отримуємо дозволу.

По-третє: майже кожен з нас уперше опинився в такій стресовій ситуації. А реакціїї на стрес у людей різні І в більшості людей перша реакція на стрес такого роду – це ізоляція, замкнутість у власній «оболонці», відсутність спілкування, підозрілість і недовіра до інших, відсутність бажання ділитися своїм досвідом та досягненнями, менша підтримка для

близьких у разі потреби та, що гірше, у багатьох випадках вживання поспішних заходів, які можуть тривалий час впливати не тільки на особу, про яку йдеться, а й на інших.

По-четверте: у 2020 – 2021 роках багато із нас, беручи до уваги, що наша робота не пов'язана з безпосереднім виробництвом, працювали з дому, або з офісів по черзі з іншими членами комітету, там де це можливо було, щоб зменшити ризики зараження коронавірусом. Таким чином ми переорієнтувалися на роботу онлайн, і це не лише з точки зору поточної діяльності, а й у деяких випадках навіть в організації місцевих, національних і міжнародних культурних акцій. Це

був новий виклик для нас, і його слід мати на увазі і на наступний період.

По-п'яте: З допомогою Союзу українців Румунії ми вимушено зробили великий стрибок у розвитку онлайн-освіти. Для цього, за рішенням Ради, частина учнів шкіл, де вивчають українську мову, отримали планшети як призи на різних конкурсах чи з інших нагод, а це означає більше навантаження на батьків школярів.

В онлайн-освіті з одного боку батьки та діти заощаджують час на дорогу. З іншого – можуть бути негативні наслідки; у дітей може виникнути травма через те, що батьки вдома, але не можуть приділити їм часу. або не мають необхідної підготовки в цій галузі. Дослідники в області освіти стверджують, що «Теперішні умови, коли дітей позбавляють значної частини спілкування, обернуться негативними наслідками, які ми зараз навіть не можемо уповні оцінити. Для повноцінної соціалізації дитина має спілкуватися з усіма віковими і соціальними категоріями, і кожна з них має певний вплив на її розвиток. Для дорослого три місяці ізоляції – не велика проблема. А для дитини – це незворотний вплив, або вплив, який потім буде дуже важко компенсувати. Ми ще побачимо численні дослідження про те, як на розвиток дітей вплинули пандемія і карантинні обмеження 2020-2021 років.

По-шосте: психологи відмічають, що напочатку 2020 року та зараз під час четвертої хвилі коронавірусу люди поводяться як двійники людини. За цей період пандемія, карантин, епідемічні ризики і власні страхи змінили моделі поведінки людей і виробили звички, які вже стають «новою нормою». «Зростає нервозність у всіх видах стосунків через втому і неясні перспективи. Оскільки влада не лише безпорадна, але й не дає чітких пояснень своїх дій. Зменшення рівня спілкування між людьми. – І це видно в усіх сферах і на всіх рівнях.

Люди дезорієнтовані та напружені через те, що не мають чіткого розуміння, якою є небезпека та як саме можна зменшити ризик.

І на кінець: все залежить від того, з якої точки зору ми підходимо до створеної ситуації: як до небезпеки чи як до нагоди. Якщо ми підходимо до цього як до небезпеки, то ми закриємося в нашій «оболонці» без уваги інших, іноді навіть наших батьків і родичів, тим більш наших друзів і співробітників Якщо ми підходимо до цього як до нагоди, то будемо прагнути бути корисними спочатку для близьких, потім для наших сусідів і друзів, а потім для наших колег і співробітників. Як? Перш за все підтримувати з ними зв'язок, цікавитися їхніми потребами, особливо у разі бідних людей та осіб з різними недугами.

Біблія навчає нас: «Все, отже, що бажали б ви, щоб люди вам чинили, те ви чиніть їм, це ж бо закон і пророки».

На мою думку, такі опити серед сурівського активу треба продовжувати і на сторінках інших наших газет, а може організувати і круглий стіл на такі теми у рамках наших комісій, коли умови дозволять проводити такі події.

Віктор ГРИГОРЧУК,
голова Яської філії СУРу

Свідки Рождества Спасителя Ісуса Христа

Через свідчення Святих Євангелістів та ікони Рождества Ісуса Христа маємо можливість пізнавати тих, які числяться між першими свідками надзвичайно важливого моменту приходу на цьому світі Ісуса Христа.

Перший свідок у Вифлеємській печері був старенький Йосиф, чоловік Діви Марії, земний батько та опікун Ісуса Христа. Із Святого Письма нам відомо, що Йосиф походив з роду Давида, був вдівцем та мав дітей від першої жінки. Так само знаємо, що після того як Ангел Господній звістив йому в сні (Мт.1,20-25) для якої місії він був обраний, від тієї хвилини став помічником і охоронитилем Марії та малого дитяти. Старенький Йосиф символізує наших батьків, героїв, які жертвували для охорони держави та віри православної. Також Йосиф є образом тих батьків, які змагаються та працюють, для того, щоб їхня сім'я мала все що потрібне для земного буття на духовну користь.

По-друге, у своїх писаннях євангеліст Лука відмічає, що свідками були також пастирі-вівчарі. Пастирі були звичайні люди, убогі, які доглядали овець. Вони були бідними, але мали чисте серце, і тому побачили ангелів, які звістили їм велику радість, яка сталась недалеко від місця, де вони знаходилися. Пастирі послухали ангелів, відвідали Ісуса тієї самої ночі, коли він народився, та дуже радувалися. Вони є символом звичайних добрих людей, які не бажають старшувати, а є вдячними тим, що Бог їм дав, не втрачаючи свою надію та свою віру. За їхню надію Бог їх сподобив великим даром , а саме бути свідками Рождества Божого Сина.

З далекого краю, зі Сходу приходять волхви або, так як свідчать наші колядки, три царі. Згідно з традицією, нам відомо, що були три, тому що три дари вони принесли Ісусові: золото, ладан та смирну. Три царі символізують поганський світ, язики, яких Бог запрошує до Себе. Так само вони є символом багатих, мудрих та керівників цього світу, які запрошені служити Богові. Це означає, що можна бути великим паном і водночас служити Богові. Царі були мудрі та багаті, але їм щось бракувало з духовної точки зору. Вони знайшли свій душевний спокій, коли знайшли дитятко Боже. Четвертий свідок Рождества маю бути я, християнин, який готується до великого Свята Різдва через піст та молитву та через колядку, визнаючи, що Син Божий прийшов на землю для нас та для нашого спасіння. Маючи на увазі вище зазначені свідки, які прийшли на Рождество Ісуса Христа, щоб сповістили всім, що вони бачили, можемо сказати, що Ісус Христос народився: як для убогих людей, так і для багатих, як для євреїв, так і поганів, як для великих, так для простих людей, доказуючи всім нам, що Рождеством Своїм Бог дивиться тільки на серце людини, тому що там, у нашому серці, Він бажає народитись і спочивати.

Отець Іван ЮРЧА

Фото автора

Деякі ефекти втілення Сина Божого

Зараз всі фрагменти, які читаються на Апостолі в період перед Різдвом Христовим, говорять нам про Ісуса Христа, про Його науку, або про значність Йвого втілення. Один такий фрагмент з другого розділу Послання до Ефесян, в якому Ап. Павло вже говорить нам про головні ефекти втілення Ісуса Христа.

«Він бо наш мир, що вчинив із двох одне й зруйнував серединну перегороду, ворожнечу, Своїм тілом, Він Своєю наукою знищив Закон заповідей, щоб з обох збудувати Собою одного нового чоловіка, мир чинивши» (2,14-15). Видимо, що тут повторює Ап. Павло свою ідею про «нового чоловіка» – вірника в Ісуса Христа. І будемо видіти далі, що через цього нового чоловіка він розуміє тих вірників, між якими є порозуміння, тих вірників, які забувають різниці, які існують між ними, а основа цього є порозуміння, любов. Можемо казати, що новий чоловік для Павла є той, який вповнює ту нову заповідь, дану Ісусом Христом на Тайній Вечері: «Нову заповідь Я вам даю: Любіть один одного! Як Я вас любив, так любіть один одного і ви!» (Ін. 13,34).

Далі каже Павло, говорячи про примирення юдеїв із народами: «бо обоє Ним маємо приступ у Дусі однім до Отця» (2,18). Видимо тут, що втілення Ісуса Христа має як ефект не тільки наближення між людьми, але і наближення людей до Бога, як і Він сам сказав: «Я дорога, і правда, і життя. До Отця не приходить ніхто, якщо не через Мене» (Ін. 14,6). Ця є головна ідея: Ісус Христос єднає людей, приносить добре порозумління між ними, але тим часом і приближує людей і до Бога.

Дуже часто казали і Святі Отці, що не можемо наблизитися до Бога аж не наближуємося до людей, навіть чим ближче ми до Бога, тим ближче ми один до другого, а коли віддаляємося від Бога, віддаляємося і від нашого ближнього. Ап. Павло дуже гарно представляє цю правду – наша поведінка до ближнього зображає нашу віру: «Хто говорить, що він пробуває в світлі, та ненавидить брата свого, той у темряві досі. А хто любить брата свого, той пробуває в світлі, і в ньому спокуси не є. Хто ж ненавидить брата свого, пробуває той у темряві й ходить у темряві, і не знає куди він іде, бо темрява очі йому осліпила» (1 Ін. 2,9-11). Св. Паісій Величковський дуже строго каже, що той хто ненавидить брата свого є антихристом, тому що зневажає ту нову, головну заповідь Ісуса, яку ми перше згадали.

Тому що втілення Ісуса Христа закликає нас, що називаємося Його учениками, до такої поведінки, Ап. Павло пише: «Отже, ви вже не чужі й не приходьки, а співгорожани святим, і домашні для Бога (це є великий дар віри для нас, честь яку дістаємо перед Богом і надія кожного з нас), збудовані на основі апостолів і пророків (і не випадково нагадує вперше апостолів, а опісля пророків, тому що ученики Христа є ті, які говорили про нову віру, яку пророки своїми давніми пророкуваннями підтверджують із минулого), де наріжним каменем є Сам Ісус Христос (коли порівнює християн до одного тіла, тоді каже, що Христос є голова, а коли порівнює з будинком, Ісус є наріжним каменим. В обидвах прикладах є найголовна частина, без якої не може ні тіло жити, ні будинок стояти; ці приклади підкреслюють, що Ісус Христос є основою не тільки для нашої віри, але для нашого нового життя), що на Ньому вся будівля, улад побудована, росте в святий храм у Господі, що на Ньому і ви разом будуєтися Духом на оселю Божу» (2,19-22).

Це є дуже головна наука нашої віри: Церква має тільки одну основу – Ісуса Христа. «Я з вами по всі дні, до кінця віку» (Мт. 28,20).

Ці є найголовніші ефекти втілення Сина Божого щодо нашого суспільного життя, щодо поведінки до наших ближніх, свідок того, що Спаситель завжди з нами: «і поставлю оселю Мою серед вас, і душа Моя не погордує вами; і буду ходити серед вас і буду вашим Богом, а ви будете Моїм народом» (Ливитик 26, 11-12).

Отець Маріус М. ЛАУРУК

Церковна історична зміна в Бистрому

Із переходом отця Івана Юрчі до звільненої парафії у Рускові, 1 жовтня 2021 року звільнилася так само й бистрянська парафія, у котрій отець служив 13 років. Протягом цього періоду отець відзначився у його пасторації як у духовній, так і в адміністративній галузях. Захистив дисертацію на здобуття ступеня доктора теології 9 липня 2018 року, а 9 липня 2019 року був піднесений до рангу іконома-ставрофора владикою Єронімом Синаїтським з нагоди святкування 50 років від заснування церковного хору. Лишив після себе на високому рівні бистрянську парафію та жаль із сторони віруючих.

Керівництво Українського Православного Вікаріату зорганізувало конкурс для заняття вільної парафії. На конкурс записалися два кандидати: отець Бротний Віорел Михайло від Протопіату Лугож та Шанта Юліян з Луг-Поляни. По черзі обидва відправили недільне Богослужіння та представили перед віруючими себе, свої сім'ї та реалізації у своїх парафіях.

У неділю 31 жовтня відбулися вибори. Із боку Українського Православного Вікаріату приїхав до Бистрого на Богослужіння та вибори отець Протоієрей Петро Рагован. Після закінчення Святої Літургії він запросив віруючих, щоб таємно виголосили кого з вищезгаданих священників хочуть мати як душпастиря. Результат голосування був таким: за отця Бротного проголосувала більша кількість віруючих, а саме 122, а за отця Шанту – 69. Переможцем став отець Бротний Віорел Михайло. Оплесками зустріла результат виборів переважна більшість віруючих.

Дві неділі пізніше, а саме у неділю 21 листопада, коли цього року припало й свято Святого Архангела Михаїла, відбулося офіційне призначення отця Бротного Віорела Михайла як настоятеля бистрянської української православної церкви. Гарно співпало все, тому що отець Бротний носить також ім'я Архангела Михаїла, пані добродійка носить ім'я Михаєла, одна з їх донечок теж Михаєла, а інша Габриєла. Цей гарний момент залишиться незабутнім у їхньому житті.

Богослужіння відправив собор священників, якого очолив отець Протоієрей Петро Рагован, як протос, у супроді отця настоятеля Бротного та ієромонаха Рафаїла з Банату. Після закінчення Святої Літургії та проповіді, отець Протоієрей по церковному порядку, перед всіма віруючими у великому числі, передав Святу Євангелію, хрест та ключі церкви новому настоятелю, додавши духовні вказівки, які стосуються служителя Христової церкви і побажавши йому духовних та адміністративних успіхів з традиційним «Многая літа»! Церковний хор, під проводом автора цих рядків, який давав відповіді на Святій літургії, проспівав новому настоятелю, його дружині та донечкам «На многая літа»!, а також всім тим, хто святкував свої іменини.

У церковній їдальні відбулась Агапа, на яку були запрошені священники, куратори, обслужники церкви, члени церковного хору та почесні гості. Наприкінці новий настоятель бистрянської церкви отець Бротний Віорел Михайло та його сім'я отримали прекрасні букети квітів, подарунки та гарний торт у супроводі співу «Многая літа!»

Отець пенсіонер Іван АРДЕЛЯН

Бистрий, 25 листопада 2021 року

Від Микули Селяновича до Св. Миколая Чудотворця і понині

«Не збирайте собі скарбів на землі, де міль і хробацтво нівечить, і де підкопують злодії і викрадають... Бо де твій скарб, там буде і твоє серце»

(Матвій – 6:14-21)

За однією із легенд наших пра-пращурів, скіфів-орачів, поданою батьком історії Геродотом, найцінніший скарб, подарований їм Всевишнім, це золоті плуг з ярмом, сокира і чаша, що символізують землеробство, войовничість і віруання. Це стосується, напевно, енеоліту – часів періоду переходу люду наших територій до осілого життя способом оброблення землі.

Пантеон богів, які уособлювали природні стихії, поповнюється міфічними постаттями – прабатьками роду. Один із них це Микула Селянович – міфічний плугатар, що уособлює неймовірну силу зв'язку людини з землею. Його рало ніхто не може витягнути з землі, а його торбинку ніхто не може підняти від землі, бо в ній «тяга земна», а його любить Мати-Сира Земля. (Дивись – Українська міфологія, Київ 2005, стр. 301-302)

Пізніше, Микула Селянович переходить в образ Миколи-землеробця, який ходить полями і підтримує родючість землі, а таким чином стає селянським святим, покровителем

народу. Вже у першому тисячолітті по Христі він стає Миколою Добрим (Милостивим) – носієм двох свят: навесні 8 травня, названий ще Миколин Батько або Микола Мокрий, та напередодні зими, 6 грудня, названий ще Микола Зимовий. Перший символізував небесні дари, послані землі для родючості – дощ і теплота, а другий заставляв людей, головно заможних газдів, обдаровувати ближніх, головно бідних, немічних, дітей (див. обрядодійства варіння пива, гостини, угощання дітей солодощами-миколайчиками).

Із текстів пісень-колядок про вшанування Миколая довідуємось, що вони суправоджувались музикою, дідом та бабою, святим Миколаєм, а характерне для цього обрядодійства було змагання господарів і колядників-гоцальників (гопальників) в дотепах, жартах, загадках, прислів'ях, приказках, небилицях й ін., тобто у виявленні здібностей, витривалості, мудрості, таланту. Вчені вбачають в цьому обряді корені українського танцю Гопак, головним елементом якого є парне чи індивідуальне демонстрування хореографічної віртуозності.

Під впливом християнського віруання Микола-землеробець, добрий, милостивий, ототожнюється з Святим Миколаєм Чудотворцем. Одна із українських казок-притч звучить так:

«Послав пан козака з листом, і йому випала дорога через ліс, і він як їхав тим лісом, то надибав Св. Миколая, який

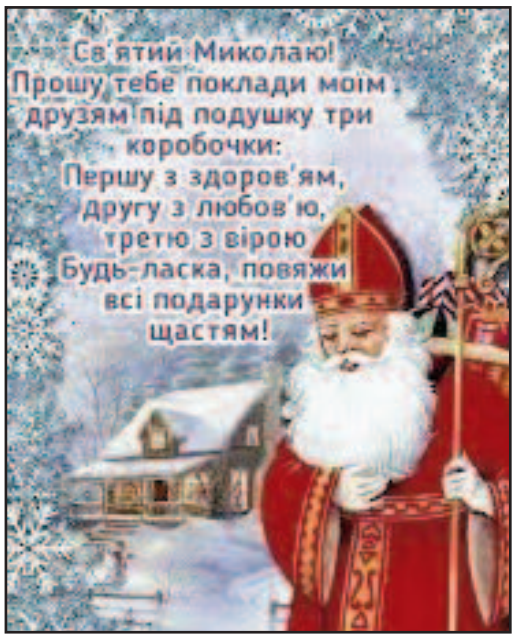

в'язав лико – одне добре, а друге кепське (поганої якості). Але Св. Миколай показався йому у постаті старого діда. Той козак під'їжджає ближче до Св. Миколая, дивиться на те і питає:

– Що то ви, дідуню, отто робите?

– А що ж – відзивається Св. Миколай – ти не бачиш що я роблю?

– Та я, дідуню, бачу, що ви лико в'яжете, тільки не знаю, на що?

– Ото-так, козаче! Тиї лика, які я в'яжу докупи, то вони свідчать людську долю!

– А чого ви в'яжете одне лико добре, а одне кепське?

– Бо так треба: бо і люди такі на світі: є добрі і недобрі, то треба їх вінчати, щоб були злі з добрими, а добрі зі злими.

– А то для чого?

– Для того, бо якби звінчалися самі злі, то вони би не могли в світі жити (знищивши його), а якби повінчалися добрі, всі робочі, то вони з великого добра забули би про Бога!»

Яке глибоке повчання, скажуть напевно наші читачі, і почнуть іще від нинішнього Св. Миколая в'язати лико добре з кепським... Головне тільки правильно розрізнити!

*

Святого Миколая Чудотворця у християнському віруванні вшановують 6 грудня (19 грудня за ст.ст.), починаючи з VI-го століття, коли візантійський імператор Юстініан I збудував у Константинополі церкву в честь святого, а цю календарну дату встановив імператор Мануїл Комнін (XII ст.) державним законом.

Бути священником-християнином, проповідувати і жити за правдою, порядком і любов'ю до ближнього, у Римській імперії III-IV ст.ст. було зовсім нелегко. Він пройшов і гіркоту ув'язнення, і радість визволення, і насолоду вчинення добра ближньому. З часом стає покровителем дітей, мандрівників, пекарів, моряків, немічних, повій тощо. (Джерело – інтернет)

Церква вшановує Святого Миколая Чудотворця яко покровителя, заступника і вчасного помічника. Це корисно добре пам'ятати в поєднанні з легендою «Про трьох сестер», що започаткувала традицію анонімних добродійників.

На жаль, Святого Миколая перетворено в минулому столітті у комерційний бренд Санта Клаус (від англ. Сейнт Ніколас), що ототожнився з Дідом Крачуном-Морозом, який обдаровує дітей з нагоди Різдва Христового та Нового Року.

На превелику радість, традиція вшанування Святого Миколая ще жива і відбувається обдаруванням дітей в рамках сім'ї, школи або інших установ, а найголовніше допомогою у вилікуванні важко хворих, суспільним чи приватним захистом драматично скривджених нещасними випадками або сиріт чи покинутих напризволяще.

Це один із видів істинного мінімального затримання гармонійного функціонування нашої цивілізації.

Етимологія слова «Миколай» посилає до грецької мови, в якій ім'я «Ніколаос» складають частини «ніке», що означає

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

(Закінчення на 11 стор.)

Пречистая Діва Сина породила

Пречистая Діва Сина породила. Ой рано!
Ой рано-раненько радуйся земленько.
Христос народився.

А за блиском зорі, ідуть в покорі
Три славні царі!
Три царі славні царі
І приносять дари
Христу в офіру.

І ми також нині, Ісусу Дитині
Поклін всі віддаймо!
Поклін всі віддаймо, його прославляймо
Щирим серцем та чистим.
Поклін всі віддаймо!
Поклін всі віддаймо, його прославляймо
Щирим серцем та чистим.

Пречистая Діва Сина породила. Ой рано!
Ой рано-раненько радуйся земленько.
Христос народився.
Пречистая Діва Сина породила. Ой рано!
Ой рано-раненько радуйся земленько.
Христос народився.

Ой на річці, на Йордані

Ой на річці, на Йордані,
Там Пречиста ризи прала,
Свого сина сповивала,
На пелені колихала.

Прилетіли три янголи,
Взяли Христа під небеса.
Всі небеса розтворилися,
Всім святим поклонилися.

Тиха ніч, свята ніч!

Тиха ніч, свята ніч!
Ясність б'є від зірниць.
Дитинонька Пресвята,
Така ясна, мов зоря,
Спочиває в тихім сні.

Тиха ніч, свята ніч!
Ой, зітри сльози з віч,
Бо Син Божий йде до нас,
Цілий світ любов'ю спас,
Вітай нам, святе Дитя!

Свята ніч настає,
Ясний блиск з неба б'є,
В людському тілі Божий Син
Прийшо нині в Вифлеєм
Щоб спасти цілий світ.

Тиха ніч, свята ніч!
Зірка сяє ясна,
Потішає серця,
Величає Христа.
Дитя святе, як зоря,
Нам світи, зоря ясна!

Пане, пане господарю

Пане, пане господарю,
Пусти нас до хати,
Хочем тобі, господарю,
Заколядувати.

Приспів:
Наш Ісус мале дитя,
Він дарує нам життя,
Щоб щасливо проживали
І горя не знали. (2 рази)

А ми – люди подорожні,
З дороги зблудили,
І до тебе, господарю,
Всі ми загостили.
Приспів. (2 рази)

Ми не хочем їсти, пити,
Тільки відпочити,
Хочем твою хатиноньку
Та й розвеселити.
Приспів. (2 рази)

Народженого Ісуса
Радо прославляймо,
Йому велич свого серця
І поклін відаймо.
Приспів. (2 рази)

В Вифлеємі новина

В Вифлеємі новина,
Діва Сина породила,
Породила в благодаті
Непорочна Діва Мати
Марія. *(2 рази)*

Положила на сіні
В Вифлеємській яскині.
Йосиф Діву потішає,
Повивати помагає
Марії. *(2 рази)*

Слава Божа і хвала
У вертепі настала.

З неба Ангели злітають,
З Сином Божим прославляють
Марію. *(2 рази)*

Серед темної ночі
Дивне світло б'є в очі.
Ясна зоря засвітила,
Де Дитятко породила
Марія. *(2 рази)*

Недалеко пастирі
Пасли стадо в долині,
До вертепа прибігають
І з Дитятком тут вітають
Марію. *(2 рази)*

На коліна упадають,
Подарунки складають:
«Що убогий дати може
Жертвуємо, Сину Божий
Марії.» (2 рази)

Ще приходять три царі,
Аж зі сходу звіздарі,
Для Ісуса ставлять щиро
Ладан, золото і миро
Марії. *(2 рази)*

І ми також поспішім,
Богу дари принесім,

У покорі прибігаймо,
З Сином Божим все благаймо
Марію. (2 рази)

❄ ❄ ❄

Вставай, вставай, господарю,
Та в віконце спогляди.
Звізда сіяє, Христа вітає
Серед народу на землі.

Вона спустилась над Вифлеємом
Сяйвом ясним до Христа.
Діва Марія Сина повила -
Для нас всіх радість принесла.

І по невинному ягнятку
Подарок взяли пастирі.
Аби Христу до рук оддати,
І щоб вклонитись до землі.

Діва Марія повиває,
А Йосиф гріє пелени.
І херувими пісню співають
Свому Творцеви на землі.

А пастирі поклонились
І обняли мале Дитя.
Воно простерло рученята -
Благословляє пастиря.

А в цей час далеко із Сходу
Повстали три царі.
Лукавий Ірод теж проснувся -
Його збудили вартові.

«Вставай, царю, та збирайся,
В гості до тебе царі прийшли.
Тільки ти ними не утішайся –
Погану звістку принесли.

Кажуть, що десь-то народився
Цар царів і Бог Богів».
Заздривий Ірод від цього слова
Зашпротався і зомлів.

А потім Ірод спам'ятався,
І ласкаво мовив царям:
«Як знайдете, то знов зайдете
І я йому поклон оддам».

І ягнятко і козлятко,
Три царі і пастирі,
І херувими і серафими
Схилились низько до землі.

Слава, слава, що народився
Одкупитель наших гріхів.
Слава, слава, що з'явився
Господь слави од віків.

Слава, слава, навіки слава,
Слава Богу і Творцю.
Народженому у вертепі
Слава Ісусові Христу.

Здоровим всіх з
Різдвом Христовим.
Бажаєм щастя і добра.
Многая літа, благая літа,
Многая благая літа.

ЩЕДРІВКИ

❄ ❄ ❄

Щедрівонька щедрувала,
Під віконце підбігала,
Що ти, тітко, напекла,
Винось нам до вікна.

І вареник, і пиріг
Неси швидше на поріг!
Що ти, дядьку, там напік,
Винось нам аж на тік.

А ви тітко на запаску
Кладіть в торбу ще й ковбаску.
Щоб добро у вас бувало
Несіть нам шматочок сала.

Хай вам Бог за ці дари
Дасть багатії отари,
Поросята і корови.
Та бувайте всі здорові!!!

❄ ❄ ❄

Щедра, щедра, щедрівочка,
Бігла в вечір до місточка.
А з місточка та й до хати,
В щедрий вечір щедрувати!

Щедро, щедро щедрували,
Щедру радість дарувала!
Щедро щедрого врожаю!
Запашного короваю!

Добра в скрині повні клунки,
Купу грошей на рахунки!

Щоб в чарі у вас шкварчать,
Срібло-злото дзеленчало!
Щедро щастя повні вінця!
Щедрувальникам гостинці!

❄ ❄ ❄

Прийшли щедрувати
Прийшли щедрувати
До вашої хати.
Щедрий вечір,
Добрий вечір.

Тут живе господар –
Багатства володар.
Щедрий вечір,
Добрий вечір.

❄ ❄ ❄

Небо ясні зірки вкрили,
Нашу землю освітили.
Щедрий вечір, Святий вечір,
Усім людям на здоров'я!

Снігом білим спорошило
На дорогу положило.
Щедрий вечір, Святий вечір,
Усім людям на здоров'я!

Добрий вечір, господарю,
Ми принесли Богу хвалу.
Щедрий вечір, Святий вечір,
Усім людям на здоров'я!

Наші пісні гарні дари
Рожденному для похвали.
Щедрий вечір, Святий вечір,
Усім людям на здоров'я!

Боже благий, Боже щедрий,
Прийшли людям рік щасливий!
Щедрий вечір, Святий вечір,
Усім людям на здоров'я!

❄ ❄ ❄

Старий Рік минає,
Новий наступає,
Новий наступає!
Пане Господарю,

Великий Владарю,
Великий Владарю!
Дайте нам з полиці
Із медом пшениці,

Із медом пшениці!
А ще щось такого –
До того смачного,
До того смачного!

Не дайте нам стояти,
Впускайте до хати,
Впускайте до хати!

Новий Рік приходить,
Щастя в дім приносить,
Щастя в дім приносить!

❄ ❄ ❄

Прийшли до вас щедрівці, чи готові калачі.
Щедрий вечір, добрий вечір, щедрий вечір, добрий вечір.
Христе, Христе, Марія на престолі стояла, три крижики тримала.
Щедрий вечір, добрий вечір, щедрий вечір, добрий вечір.
А ви, люди, знайте, Бога споминайте.

Щедрий вечір, добрий вечір, щедрий вечір, добрий вечір.
Наше право невелике, на коритя вівса.
Щедрий вечір, добрий вечір, щедрий вечір, добрий вечір.

Як не має калача, то дайте нам рогача.
Щедрий вечір, добрий вечір, щедрий вечір, добрий вечір.
Візьмем його за поріг, звернем йому правий ріг,
Будем на нім трубити, пана Бога просити.

Щедрий вечір, добрий вечір, щедрий вечір, добрий вечір.
Дайте нам, дайте, як маєте дати,
Бо ми тут не маєм, коли більше ждати.

❄ ❄ ❄

Меланочка ходила,
Василечка просила:
– Василечку, мій братечку,
Пусти мене у хаточку.

Радуйтеся, люди,
До вас свято буде,
Столи застеляйте,
Нам пиріг давайте.

❄ ❄ ❄

В нашій Україні
Свято гарне є!
Це Щедрівка з сином
Щедриком іде!

Віхола танцює
З Щедриком вгорі,
І Щедрівку чути
В кожному дворі!

Весь народ радіє,
Пісеньки співа.
В тих піснях лунають
Чарівні слова.

На добро, достаток,
Щастя та любов
Шле благословіння
Чудо-дзвін церков!

Панував завжди щоб
В Україні мир,
Землю нашу рідну
Бог благословив!

❄ ❄ ❄

Ой рясна-красна в лузі калина.
Щедрий вечір, добрий вечір!
А ще найкраща батькова дочка.
Щедрий вечір, добрий вечір!

По двору ходить – як місяць сходить.
Щедрий вечір, добрий вечір!
В сінечки ввійшла – як зоря зійшла.
Щедрий вечір, добрий вечір!

В світлоньку ввійшла –
світлонька сяє.
Щедрий вечір, добрий вечір!
Світлонька сяє, родина встає.
Щедрий вечір, добрий вечір!

Родина встає, шапки знімає.
Щедрий вечір, добрий вечір!
Шапки знімає, дочку вітає.
Щедрий вечір, добрий вечір!

ТРИ СЕСТРИ

(În memoriam: Аврора Гуцан)

Мою найближчу подругу – Аспазію Реґуш-Сесерман – знаю ще з ліцейського віку, тобто від 1953-го року, бо ми були однокласницями. Від того ж часу я мала змогу пізнати і обох її старших сестер, бо всі ми навчалися в Серетській школі.

Те, що насамперед справляло дуже гарне враження про Зіку, то були її почуття до своїх сестер. Не може бути спогадів або розповідей про себе, про родичів чи про дитинство, щоб вона не була завжди «окружена» своїми старшими сестрами: Аурікою та Марією. Так було не лише за часів шкільних та студентських років, а, відколи триває наша дружба. Скільки разів мені випадало відвідати подругу, то неодмінно мала нагоду зустрітись і з сестрами, бо Зіка завжди старалася, щоб наші зустрічі ставали своєрідним «святом» як для мене, так і для них. Мене дивувало й те, що сестри вели розмови по телефону щоденно у певній годині. Зіка завела такий гарний звичай, щоб дзвонити одна одній кожного ранку у певну годину: о 10-ій Марії, о 10,30, Ауріці. Така заспокійлива «програма» запевняла кожну із сестер, що у них все гаразд.

Інше гарне враження про подругу і про її сестер була їхня любов до співу. То був уроджений талант, цінне надбання від їхньої мами Ілени та від баби Мафти. (бабине ім'я заставило мене поцікавитися, звідки взялися в селі Калинешти-Купаринка такі незвичайні імена, як Мафта, Аврора, Аспазія. Так я дізналась, що саме від баби, яка за молодих років прибула в Румунію аж з Тернополя, і прізвище її було рідкісне у селі, – Каштанюк.) Вона була обдарована не тільки гарним голосом, а ще й палкою любов'ю до рідної мови, до давніх традицій, які зберегла в своїй душі і які старанно передавала далі.

Тому так гарно вміли співати і всі її внучки. Співали, коли маленькими ще гралися; пізніше, коли на Різдвяні свята ходили по селі колядувати; в школі, коли появлялися різні нагоди; при роботі на полі, коли, наприклад, брали льон та прохожі люди зупинялися, щоб могли наслухатися. Заспівали навіть і для мене, коли я, чотири роки тому, прибула до них в гості в Іпотешти.

Талановиті мої подруги не переставали проявляти свій хист до співу і в дорослому віці, а найстарша з них, котра закінчила Педагогічний ліцей, таки стала композитором. Таким чином і появився у Сучаві славний вокальний гурток «Свекрухи», засновником та керівником котрого була Аврора Гуцан. Тексти для своєї музики вона підбирала з улюблених нею поезій або з фольклору. Особливо цінувала три вірші Степана Ткачука: «Українець», «Повій, вітре, з Буковини», «Образ мами». Заснований в 2000-ому році, коли Ауріка вже була на пенсії, гурток діяв рівно десять років, під час котрих прославився багатьма виступами не лише в нашій країні (Сучава, Серет, Сігет, Кимпулунґ-Молдовенеск, Сіґішора, Бухарест), а й поза її межами (Україна та Польща). Три закордонні виступи на такому престижному фестивалі, як «Буковинські зустрічі», особливо зачарували публіку, тому і стали вершиною десятирічної діяльності талановитих «Свекрух».

Хоч мені не довелося пізнати бабу Мафту, тепер вона стала мені милою, близькою. Коли я вперше навідала подругу в її селі, баби вже не було. Зате зберігаю дуже багато незгаслих вражень про її маму, про їхнє мальовниче село, яке набагато відрізнялося від моїх Балківців, насамперед через те, що мало ліс. Дотоді я ще ніколи не була в лісі, а їхня хата стояла якраз в межу з лісом. Маму моїх подруг я вже «пізнавала» задовго перед тим, як ми мали зустрінутися, саме з розповідів Зіки. Вона дуже гарно вміє розповідати та описувати, очевидно, що й такий хист був від мами та баби. Не раз я заставляла подругу, щоб побільше розповідала про свою бабу. Вона послухалася і, ніби у жарт, ніби у правду, добавила, що від баби вони успадкували і певні риси характеру, наприклад, своєрідну горду упертість. Саме така риса їхніх характерів подеколи й призводила до серйозних суперечок, але сварки між ними ніколи не було. Помітивши мій подив, Зіка навела веселий приклад з часів, коли вона вже стала ученицею VIII-го класу в ліцеї. На Різдво, за звичаєм, сестри зібралися колядувати рідним та знайомим, включно їхній бабі. Всі знали, що баба не вміла говорити по-румунськи і що Зіка не зовсім була прихильна до укрраїнської. На відміну від старших сестер, Зіка народилася і провела майже все дитинство в румунському селі Тодірешти. Тому їй було зручніше спілкуватися по-румунськи. Бабі ніхто не нарікав, чому не вивчила румунську, зате вона не раз силувала Зіку, щоб та взяла приклад від сестер і би перестала звертатися до неї лише по-волоськи. А тепер сестри колядували не по-українськи, бо добре знали й любили дві колядки: „O, ce veste minunată" і «Trei păstori». Та коли баба почула, як її колядують внучки, то навіть не діждалася кінця, вибігла до них з буком: *«– Ану-ко перестаньти на збиток мині робити! То ж назад під вікно! Майти заколядувати мені ту, шо я найдуже люб'ю: «Зажурилися гори й долини»!*

Дівчата підкорилися, бо добре знали і бабину колядку. Очевидно вона «зберегла» її в своїй душі аж з рідного Тернопільського краю і колядка таки «прийнялася». (Можна її знайти на інтернеті в різних варіантах, але я мала нагоду побачити її надрукованою і в Румунії, у маленькій збірці, де вміщалися тексти записані в селі Шербівці, до яких належать Калинешти. Розуміється, з деякими змінами.) Коляда насправді дуже гарна, тому подаю її повністю:

* * *

Зажурилиси гори й долини,
Гой дай, Боже!
Шо не зродило жито й пшиниця,
Але зродило зелени вино.
Зелени вино угору си вило,
Угору си вило, голубо цвило,
Голубо цвило, рясно зродило.
Ой прилитіли три сиві голуби
Вино то спити, вино то з'їсти.
Ой гила-гила, сиві від мого вина,
Вино ни пийти, вино ни їжти,
Бо мені вина багато траба,
Маю братчіка на женінічко,
Маю систричку на відданнічко.
Паня я і ґрешна, на мн'є Марія.
Вінчуєм вас зеленим вінцем,
Зеленим вінцем, красним молодцем.
На шєсті і на здороуї!

(Приспів повторяється після кожного рядка.)

* * *

А зараз все це лише милі спогади, бо минулося, як гарний сон.

3-го вересня я прочитала на телефону коротке повідомлення: «Не маю вже з ким говорити в 10, 30.» Так я зрозуміла, що старшої сестри вже не стало.

Прожила Аврора Гуцан 85 років. Прожила їх гарно, щасливо, весело, корисно і навіть славно. Знаю про це прямо з її уст, коли, чотири роки тому, я писала репортаж про гурток «Свекрухи».

Тому на закінчення, хочу процитувати її мистецьке кредо: ***«Окрім любові до співу, ми старалися зберегти давні традиції, відродити українські народні пісні, щоб передати їх далі, як неоцінне духовне придане. Майже всі членкині гуртка працювали вчительками рідної мови. Таким чином вони змогли продовжувати свою вихователь-ську старанність з допомогою пісні. І це нам вдалося, тому нас всі люблять слухати.»***

Валерія ШОВКАЛЮК

фото авторки

Гурток «Свекрухи»

Від Микули Селяновича до Св. Миколая Чудотворця і понині

(Продовження з 7 стор.)

«перемога», та «лаос», що означає «народ». Висновок чіткий та незаперечний: Народ/етнос перемагає тільки в єдності, взаємодопомозі та любові!

*

Ім'ям Микола/Миколай були в часі і є названі мільйони людей. Як і носії інших імен, відзначились із них особистості, які відіграли віхові ролі в еволюції людства у всебічних планах. Задля цікавості надамо кілька інформацій: Носили ім'я «Микола» 5 Папів Римських, 4 патріархи Константинопольські, 2 царі у Російській імперії – перший заборонив Шевченкові писати і малювати, тобто позбавив творчого лету протягом десяти років; у науці – назвемо хоч кілька – Миколай Коперник-астроном, Миколай Кузанський-математик, Ніколас Луманн-соціолог, Ніколо Мак'явеллі-дипломат, філософ, політичний діяч, Нікола Тесла-фізик; в українському мистецтві назвемо хоча б композитора Миколу Лисенка та поета шістедесятника Миколу Вінграновського.

Дотримуючись відповідних пропорцій, хочу оживити, не без допомоги Св. Миколая Чудотворця, дві постаті глибоко дорогі всім буковинцям та мараморщцям, і не тільки, гідних носіїв імені святого, що заслужили вічну шану своїм диригентським подвигом у плеканні української пісні в с. Негостині і м. Сучаві. Це Микола Майданюк та Микола Крамар.

Перший уродженець Негостини на Буковині, а другий – Вишньої Рони на Мараморощині; перший учителював на Мараморощині до отримання ордеру на військову службу, другий працював викладачем музики в Педагогічному училищі Сучави, тут і одружився, і працював до виходу на пенсію. На превеликий жаль, обидва відійшли у простір музики небесних сфер тому 2 роки.

Мені Св. Миколай подарував привілей пізнати, співпрацювати і дружити з обома. Бачу їх в десятках іпостасій, але чомусь домінуючою залишилась постать диригента перед вокальним гуртом, перший перед «Негостинськими струнами» або «Червоною калиною», другий перед оркестром педучилища Сучави чи «Негостинськими голосами».

Окрім негостинців, мало кому відомо про їхні виємкові зусилля приходити на репетиції до Негостини, незалежно від пори року чи стану погоди. Ні спека ні холод, ні дощ, ні снігові не були їм перепонами для зустрічі з виконавцями рідної української пісні.

Микола Майданюк, найчастіше на велосипеді, долав оті 10 км до Негостини і назад до міста Серету, де мешкав з 1970-го року, і тільки усміхався, якщо дехто із знайомих, нібито жартуючи, зауважував, що це понад силу пенсіонеру, нагадуючи угоднику відомий латинський афоризм Менс сана ін корпоре сано!

Його безмежною радістю були моменти, коли винаходив нову українську пісню чи колядку як з місцевого духовного

резервуару, так і з України, де мав багато друзів, з котрими постійно спілкувався. Він створив для гурту «Червона калина» такий багатий репертуар, що і по нині пісні чи колядки його обробки виконуються цим негостинським колективом.

Микола Крамар, найчастіше на власному автомобілі і на власні кошти, долав оті 90 км до Негостини і назад до м. Сучави, де мешкав, і також усміхався і жартував, якщо дехто із знайомих похитував головою у значенні ніхто не збудує тобі статуї за це...

Його безмежне завдоволення читалося в очах і на устах тоді, коли після багатьох репетицій голоси гармонізувались бездоганно і пливли хвилями отого виразного українського мелосу прямо до душі слухачів.

Обидва приходили вчасно на репетиції, навіть кілька хвилин раніше, і ця пунктуальність обох вплинула позитивно на багатьох... Читається і в цьому ставленні до своєї роботи, яку виконували безплатно, вірна приналежність до українського духовного простору, безумовна любов до рідного, подвижницька відданість у наслідуванні Божого дару співця!..

Якщо правда, що королі стародавнього Єгипту пригадувались за іменами їхніх славних співців, то напевно українська пісенна діяльність в Негостині буде пригадуватись, принаймні довгий час, за іменами Миколи Майданюка та Миколи Крамара.

Кланяючись перед публікою, вони, напевно, кланялись перед рідною українською культурою, бо їхні серця були там, де є найцінніший скарб духовного надбання свого роду/народу!..

А ми низько кланяємось перед їхньою світлою пам'яттю і дякуємо Святому Миколаю за чудовий подарунок від родини Майданюків з Негостини та родини Крамарів з Вишньої Рони!..

Дещо про Різдвяні свята у Негостині

Настав грудень, наближаються зимові різдвяно-новорічні свята, одні з найулюбленіших і довгожданих свят. Кожна зустріч із ними це магія, це зустріч з дитинством, з колядою, з родиною за святковим столом. Коли загляну у минуле, то найприємніші спогади це різдвяно-новорічні свята. Цих свят очікували і готувались до них всі, малі і старі. За звичаєм господині наводили порядок у хаті: білили, підводили припічки, мили, випирали скатерки, білизну, рушники. Діти вчилися колядувати, щедрувати, засівати. Найбільше приготовлялись до свят хлопці. Вони збиралися гуртом і вчилися колядувати, виготовляли різдвяну звізду (з якою колядували у ніч на Різдво), вбрання для Маланки, кози, ведмедя, Іродів, гарапники, бугаї і т.д. На перший святий вечір (у ніч перед Різдвом) колядували: «На Різдво Христове», «Нова радість стала», «Веселая нам новина», «Бог предвічний», «Бог ся рождає», «Радуйтеся усі люди», «З Рожденством Христовим». Вдовам колядували «Добрий вечір, чесна газдине». «У неділю рано кури запіїли» колядували жонатим чоловікам і вдівцям. Ця колядка дуже давня, я її записала від покійної Розалії Кідеши 1927 року народження.

«У неділю рано кури запіїли,
Гой дай, Боже!
Кури запіїли, море зіграло,
Гой дай, Боже!
Море зіграло, пан (Іван) устав.
Гой дай, Боже!
Гей устав, устав, три свічці усукау
Гой дай, Боже!
При першій свічці личко умивав,
Гой дай, Боже!
При другій свічці Богу си молив,
Гой дай, Боже!
При третій свічці, коника сідлау,
Гой дай, Боже!
Коника сідлау, у дорогу порняу.
Гой дай, Боже!
Фалиуси конем перед королем:
Гой дай, Боже!
Такого коня нема в короля!
Гой дай, Боже!
У мого коня – щурові великі очі!
Гой дай, Боже!
Великі очі далеко вижут.
Гой дай, Боже!
У мого коня – щурові вушка!
Гой дай, Боже!
Щурові вушка далеко чуют.
Гой дай, Боже!
У мого коня – шоукова грива!
Гой дай, Боже!
Шовкова грива коника вкрила.
Гой дай, Боже!
У мого коня – срібні копита.
Гой дай, Боже!
Срібні копита камінь лупают,
Гой дай, Боже!
Камінь лупают, церкву складают.
Гой дай, Боже!
Церкву складают з трьома верхами,
Гой дай, Боже!
З трьома верхами, з трьома вікнами.
Гой дай, Боже!
У перше віконце уже зійшло сонце,
Гой дай, Боже!
У друге віконце у полудне сонце,
Гой дай, Боже!
У трете віконце уже зайшло сонце.
Гой дай Боже!
На шискі, на здоров'є.

Хлопцям колядували «Ой оре плужок». Це також дуже давня колядка. Я записала її від мого вуйка, покійного Ілаша Абрам'юка (1907 р.н.)

.

Ой оре плужок та й попід лужок.
Гой дай, Боже!
А за ним ходит Грешний молодець,
Грешний молодець на мнє Іван.
Ой ходит, ходит, Богу си молит,
А лівою ручкою коники гонит.
Приходит д'нему єго таточко:
– Поможи Боже, ти мій синочку!
– Дякую я Вам, Ви мій таточку!
– Ой ори, синку, та й дрібно нивку.
– Ой тату, тату, що мем сіяти?
– Дитино моя, жура не твоя.
Будем сіяти яру пшеницю,
Яру пшеницю, всяку пашницю
І вродиться нам стебло-жеребло.
Стебло-жеребло, вінчужне зерно.
– Ой тату, тату, з ким мем збирати?
– Дитино моя, жура не твоя,
Зберемо женців – сімсот молодців
А в'язаночок – сімсот дівочок.
Складемо кланей, як звізд на небі,
Межи кланями, грешний молодець,
Грешний молодець на мнє Іван.
Як ясний місяць, межи звіздами.
– Ой тату, тату, з ким мем возити?
– Дитино моя, жура не твоя,
Зберемо возів, сімсот-обозів
Звеземо її на крутий берег.
На крутий берег, на тихий Дунай.
Складемо її у вис високо, у шир широко.
Завершим її сріблом та й злотом,
Сріблом та й злотом, сивим соколом.
А сивий сокіл високо сидит.
Високо сидит, далеко вижит:
Всю звір у полі і рибу у морі.
Гой на здоров'є, грешний молодець
Грешний молодець на мнє Іван,
І на здоров'є пане господарь
Пане господарь, чесна газдине,
Вінчуємо Вас з шискім, здоров'єм,
З шискім, здоров'єм, з Різдвом Христовим.
Бисте тривали та й дочекали
Від тепер за рік, від року повік.
За колідочку – горілки бочку,
Бочку, як бочку, хоть коновочку.
Ви не жартуйте, хоч почастуйте.

(Приспів повторяється після кожного рядка)

«Гей у вині, у вині» – цю колядку колядували і ще колядують з музикою парубки дівчатам.

У різдвяну ніч ходила і ходить і тепер «рідова коляда» (так кажуть у нас) – коляда на церкву. Село розподілене на сектори. За кожний сектор відповідає церковний радник. Він збирає людей із свого сектора і йдуть разом колядувати, а зібрані гроші дають для церкви. Як закінчать колядувати, то всі колядники, ідуть заколядувати панотцеви.

На 31 грудня діти колядують «Ой чінчику васильчику», «Прилетіла ластівочка». Підлітки гейкають – «Добрий вечір, добрий вечір, пане господарю» з дзвінками, гарапниками, бугаями, козою, Маланкою, а також ходять «Іроди».

День перед Водохрещем (Йорданом), вдосвіта, у нас святять воду. Святять її надворі, але як дуже мороз або завірюха, то святять у церкві. Тепер через загальне атмосферне нагрівання уже кілька років нема давніх зим (западливих з сильними морозами). Після цього люди розходяться по домах. Ідуть гуртами і кричать «кірилейсо». А ті, що із певних причин не були в церкві, чекають біля хвірток із горнятками, щоб їм налили свяченої води. Вдома, за звичаєм, всі члени сім'ї (як ще нічого не їли) кушають тої води три рази із трьох боків, так само кроплять нею худобу у стайні. Колись майже із кожної хати ішов хтось по воду, аж у церкві було глітно. Тепер більшість молодих розійшлися по світу, вдома залишилися старші віком, немічні, тому і у церкві не є глітно. Після того як освятять воду, панотець іде селом освячувати хати. Давно, панотець ходив лишень на другі свята, на Йордан, тепер ходить і на перші, на Різдво. Село велике, тому він не міг його обійти за один день. Закінчував на другий день, на Йордан, після служби божої у церкві. З ностальгією нагадую ті часи. Всі з нетерпінням чекали панотця, найбільше ми, діти. Виходили назустріч із запаленими свічками і проводжали його від хати до хати. Так що із панотцем ішов гурт по 10-15 осіб, дорослі і діти, із запаленими свічками і кричали «кірилейсо!». Мабуть, тому і зберігся у нас у говірці вислів «ідить за ним (нею) як на Йордан за попом». Бувало, ми, діти, збирались по 5-6, головно ввечері, закричимо «кірилейсо!» і заховаємось, а господарі вибігають з хат з запаленими свічками зустрічати панотця.

Було гарно, весело, святкова атмосфера і ніхто не обурювався на наші витівки. На другі свята, у ніч перед Йорданом, теж колядують: «Йордан воду розливає», «Шідрий, світий вечір дома», «Ой дзвони дзвонять», «Йордан вода студиненька» (колядують її дівчатам), «Гей шуми, шуми, зелений луже!» (колядують парубки дівчатам).

Так само до Йордану (Водохреща) роблять «тріцу». Велику свічку прикрашають васильком, солом'янками, миртом і гарним рушником. На Йордан її несуть до церкви. Панотець користується ними під час божої служби, коли висвячує воду, потім їх беруть до церкви і там вони стоять до Стрітення (2 лютого, за новим стилем). Коли приносили тріцу додому, то бабка закурювала на сволоку хрест (казали від злих духів). Одні господині тріцу розбирали, зав'язували васильок у чисту хустину і берегли у скрині, а інші тримали її за сволоком у великій хаті. Цим васильком підкурювали дітей як перестрашились, і худобу (наприклад, коли корові спухало вим'я). Давно майже кожна господиня приносила тріцу до церкви, а тепер їх чим рік все менше і менше. Чимраз модернізація проникає у село, а це веде до занепаду традицій. Та нічого не вдієш, ніхто і ніщо не може протистояти цьому. Життя іде вперед, все міняється, ніщо не є як було, та і ми не ті, що були через коронавірус, пандемію. І цього року будуть сумні Різдвяні свята, хоча цілий рік ми надіялися, що все нормалізується. За святковим столом будемо його споминати як страшний сон. Та сталося, як каже народний співець: «пропала надія, забилося серце, заплакали очка мої». Але ні, наша надія не пропала і не пропаде, ми продовжуємо благати Всевишнього і я вірю, він нам допоможе побачити нашу мрію здійсненою, може, на слідуючі свята.

А на цьому слові бувайте здорові!

Бажаю читачам, редактору Михайлу Мухайлюку і всім працівникам редакції часопису «Український вісник» багато, багато здоров'я, наснаги в щоденній праці, сімейного щастя, мирного неба, хай віра, надія і любов ніколи не покидають вас.

Віншую Вас з Різдвом Христовим!

Проф. пенсіонер Марія Н. ФРАСЕНЮК
Фото авторки

Дмитру Шведуняку – 85

Що можу сказати про запізнення цього матеріалу? Сталося через те, що я тяжко захворів, так що довгий час майже не міг читати, а про писання ...

Але, як кажуть, краще пізніше, ніж ніколи!» Так що мова піде про професора Дмитра Шведуняка.

Народився Дмитро Шведуняк 26 жовтня 1936 року у селі Дарманешти на Сучавщині.

У I-VII класах навчався у школах Дарманешт та Марицеї. Після цього закінчив українську педагогічну школу 1955 року у Сереті.

Був учителем у селі Мурігйол у Дельті Дунаю. Після чого його забрали до війська.

Вернувшись із війська, був призначений учителем у румунське село Корокаєшті – Сучавщина.

З 1958 року до 1999 р викладав музику (між часом закінчив заочно музичну консерваторію у Ясах) у школах сіл Дарманешти, Марицея та Калинешти-Енаке. Вийшовши на пенсію 1999 року, викладав ще три роки. Значить, Дмитро Шведуняк викладав музику майже півстоліття.

За ці роки десятки й десятки учнів професора навчилися грати на різних музичних івнтрументах, Багато учениць стали солістками.

У школі створив ансамбль «Бриулецул», з яким виступав на багатьох сценах.

Треба згадати і національний фестиваль «Оспівування Румунії», і це було багато років підряд.

Після Грудневої революції 1989 р. керував ансамблем «Барвінок».

Дещо про ті часи було опубліковано «Українським вісником» недавно, тако що...

На зустрічах з керівниками СУРу я настоював, щоби культурних діячів, таких як професор Дмитро Шведуняк, нагородити грошовими преміями та дипломами

На многая літа, пане професоре!

Микола КУРИЛЮК
фото автора

МАРИЦЕЙСЬКІ КОЛЯДКИ

Наближаються Різдвяні свята, і всі українці приготовляються щиро до них. Традиційні колядки, котрі говорять про Рожденство Хрестове, я записала, які знала в моїм дитинстві і ходила колядувати. У нас, у Марицеї (повіт Сучава), моєму рідному селі, колись колядували лиш по-українськи: дівчині, хлопцеві, господареві, хатній господЕні і про Матір Божу, яка вродила Божого Сина.

1. Рано в неділю – дівчині

Гой рано, рано, рано в нелілю,
гой дай Боже!
Же, встала дівчина, файно си вбрала, гой дай Боже!
Двір замітала, пірічко збирала, гой дай Боже!
В рукавец клала, з рукавця брала, на столик клала, гой дай Боже!
З столика брала, віночок плела, на головку клала, гой дай Боже!
На головку клала та й приміряла, до церкви йшла, гой дай Боже!
Тобі, Марічко, наздоровічко, гой дай Боже!
Подивіти, люди, тай добре буде.
Добре, добренько і харошенько, гой дай Боже!
На шисті, на здоровє!

2. Ідут молодці – хлопцеві

Гой рано на Різдво, їдуть молодці, до церковці, гой дай Боже!
Гой ідуть, ідуть, радочку радют, гой дай Боже!
Радочку й радют, з першого віку, гой дай Боже!
Гой, браття, браття, не купуймо ми, гой дай Боже!
Не купуймо ми, вінки на дівки, гой дай Боже!
А лиш купуймо ми золотий човен, гой дай Боже!
Угору попливем, краєм Сучавим, гой дай Боже!
Пішком криминцем, далеко чути, гой дай Боже!
Далеко чути, до доброго пана, на мнє Івана, гой дай Боже!
Вінчуємо ми вас, і шистю й здоров'ю з Світим Вечиром!

3. Матир Божа Сина мала

Матир Божа Сина мала,
У пиринку вповивала.
На пристілю викладала,
Як би Цему мнє би дала,
Дати би святий Петро.
Матир Божа не злюбила,
Від пристолу відступила,
А земля си засмутила.
Матир Божа Сина мала,
У пиринку вповивала,
На пристілю викладала.
Як би Цему мнє би дати,
Дати би іму святий Павло.
Матир Божа не злюбила,
Від пристолу відступила,
А земля си засмутила.
Матир Божа Сина мала,
У пиринку вповивала,
На пристілю викладала,
Як би Цему мнє би дали,
Дали би Йому Святий Ісус.
Матир Божа це злюбила,
До пристолу приступила,
А земля си розвисилила.

На шисті, на здоровє з Світим Вечиром!

4. Рано – на Різдво

Гой рано, рано, рано в неділю, та й на Різдво
Встала дівчина, файно си вмила,
Двір замила, мнєтку устилила.
Файно си вбрала, по воду пішла,
По воду пішла, за Буковинку,
Хай відтів дівчат зустрічала,
А здробий дощик іде, зазулька кує,
Зазулька кує на калинонці.
Я би калиноньку стяла,
зазульку взяла,
Шо би вна кувала, браття бужала.
Вставайти, браття,
вставайти не спіт,
Тупирця биріть і у ліси ідіт.
Та вийдіт на тих, шо буде вішивати вінці, барвінці,
Вінці, барвінці, хорошій дівці.
Хорошій дівці на мни Марія
Ідут до хати, а старости в хаті.
За цу колєдку горівки скленку.

На шисті, на здоров'є з Світим Вечиром!

Я записала ці колядки так як колядували колись давно в Марицеї і в Гатні (Дарманешти). Не можно забути те, що гарне, що до душі і серця. Старші люди ще не забували як колись було, але теперішний час змінився. Діти колядують більше по-румунськи.

Не забуваймо нашу материнську мову, будьмо собою, то і наші діти будуть зростати як висока зимова ялинка.

Фелічія ГРИГОРАШ
Фото авторки

Диво на Святвечір

Розповім вам про Яринку і про диво, що сталося з нею на Святвечір.

Яринці щойно виповнилося сім років, тому вона почувалася дорослою й залюбки допомагала рідним без зайвих нагадувань.

Як і годиться, матуся з бабусею наготували дванадцять пісних страв. Яринка теж допомагала: пампушки цукровою пудрою посипала, узвар у глечик наливала, родзинки у кутю додавала. А коли засвітили різдвяну свічку і. помолившись, сіли до столу, бабуся сказала:

– У Святий вечір навіть тварини не мають бути голодними!

– А якщо немає домашніх тварин? – спитала Яринка.

– Вечерею діляться з тими, хто не має домівки, – відповіла бабуся.

Ось і залунали колядки, віншування та сміх великої родини. Яринка вийшла з-за столу і поглянула у вікно. У світлі вуличних ліхтарів кружляли сніжинки. Вони мерехтіли й виблискували, наче коштовності. Раптом сніг став густіший, і дівчинка побачила, як у

сніговому мареві з'явилася красива жінка у білосніжному вбранні. Сніжинки танцювали довкруг неї, а вона підійшла до воріт і махнула Яринці рукою. Дівчинка одягла швиденько шубку, шапочку, рукавички і вийшла на поріг.

– Ви мене кликали? – спитала Ярйнка, забувши привітатися.

– Не бійся мене – лихого я тобі не заподію, – озвалася диво-пані.

– А хто Ви? – знову спитала дівчинка.

– Я Сніговиця, – відповіла незнайомка.

Пам'ятаєш, що казала за вечерею бабуся про тварин?

– Авжеж! –мовила Яринка.

– Поглянь! – показала Сніговиця рукою на лавку навпроти воріт.

Дівчинка побачила коробку з-під взуття, засипану снігом.

Що це? – спитала мала.

– Подивися! – відказала білосніжна пані. Яринка мерщій кинулася до коробки й відкрила її, а там... маленьке біле пухнасте кошеня, яке тремтіло від холоду.

– Хто тебе покинув у такий холод? – спитала, пригортаючи свою знахідку до грудей.

– Пам'ятаєш? У цей вечір жодна жива душа не повинна бути голодною...

– Я заберу Сніжинку додому, – сказала Яринка.

– У тебе добре серце. Мерщій іди в хату, – сказала Сніговиця. – За мною іде мій брат Морозенко. Прощавай!

– До побачення! – Яринка побігла до свого дому, пригорнувши кошеня. У кімнаті вже прибирали зі столу.

– Матусенько, бабусенько, подивіться, кого я знайшла!

– Де ти його взяла? – усміхнувся татусь.

– Воно навпроти воріт замерзало, – відповіла Яринка. – А бабуся казала, що жодна жива душа у Святий вечір не має бути голодною.

– Розумнице моя, – лагідно мовила бабуся. – Ти правильно вчинила. Ходімо, наллємо йому теплого молока.

Сніжинка виросла, стала красивою білою кицькою і досі живе у Яринки. А дівчинка добре про тваринку дбає.

Віталія САВЧЕНКО

Іван Франко

Грицева шкільна наука

Був Гриць премудрий родом з Коломиї,
Вчився барз добре на філософії.
Стара співанка

V

Гуси, звичайно – дурні гуси, і сим разом не знали про радісну зміну, яка їх чекала.

Протягом цілого року Грицевої шкільної науки їх пас малий сусідський хлопчик Лучка, що звичайно тільки й робив на пасовиську, що копав ямки, ліпив паски з болота та пересипався порохом. Про гусей він не дбав зовсім, і вони ходили самопас. Не раз їм лучилося зайти в царину *(*Ц а р и н а – засіяне загороджене поле.), і тоді від пошкодованого приходилось їм витерпіти багато проклять, а навіть побоїв. А крім того, нещастя кілька разів того року зловіщим крилом перелетіло понад чередою. П'ять молодих гусаків і десять гусок господиня попродала в місті; важко прийшлось іншим розлучатися з ними. Стару

попелясту гуску забив хворостиною в шкоді сусід і у варварській безсердечності прип'яв бездушного трупа за лапу до тієї ж хворостини, волік його так через ціле пасовисько, а відтак кинув господареві на обору * (*О б о р а – загін для худоби.). А одного молодого гусака, красу й надію череди, забив яструб, коли раз відблукався від своєї рідні. Але про всі ті тяжкі та невиджалувані страти череда сього року була більша, ніж торік. Дякувати білому гусакові і гривій гусці та й ще двом чи трьом молодим її донькам, череда сього року виносила звиш 40 штук.

Коли Гриць появився між ними з прутом, знаком своєї намісницької влади, зразу всі очі звернулися на нього і тільки один німіючий сик здивування дався чути. Але ані білий гусак, ані грива гуска не забули ще свого колишнього доброго пастиря і швидко пригадали собі його. З голосними викриками радості і тріпотінням крил вони кинулися до нього.

– Де-де-де-де? – цокотіла грива гуска.

– Адже в школі був, – відповів гордо Гриць.

– Ов! ов! ов! – дивувався білий гусак.

– Не віриш, дурню? – крикнув на нього Гриць і швякнув його прутом.

– А сьо-сьо-сьо? А сьо-^ьо-сьо? – дзьоботіли, громадячись коло нього, інші гуси.

– То ніби, що я навчився? – формулював їх питання Гриць.

– Сьо-сьо-сьо-сьо? – дзьоботіли гуси.

– А баба галамага! – відповів Гриць. Знов сик зачудування, немов ані одна з тих 40 гусячих голів не могла зрозуміти такої глибокої мудрості. Гриць стояв гордий, недосяжний. Аж нарешті білий гусак здобувся на слово.

– А баба галамага! А баба галамага! – скрикнув він своїм дзвінким, металічним голосом, випростувавшися, піднісши високо голову і тріпочу чи крилами. А відтак, обертаючись до Гриця, додав, немов аби його ще більше пристидити:

– А кши, а кши!

Гриць був зламаний, засоромлений! Гусак в одній хвилі переймив і повторив ту мудрість, що| коштувала його рік науки!

«Чому вони його до школи не давали?» – подумав собі Гриць і погнав гуси на толоку.

Дитячі сторінки

Зараз хочу привітати
Вас усіх з веселим святом,
Я вам хочу побажати,
Щоб добро прийшло до хати,
Щоби жити радіти,
Щоб росли здорові діти,
Щоби сонечко веселе
Вашу тішило оселю!

❄ ❄ ❄

Я колядник хоч куди,
В мене гарні чобітки.
Маю теплий кожушок
Та порожній ще мішок!

Ось я вам заколядую!
Слів для вас не пошкодую!
Ну а ви ж мені на свято
Накривайте стіл багато:
Шмат ковбаски, сиру трішки,
Можна яблука й горішки,
Тортик «Празький» солоденький,
Ще й цукерочок дві жменьки!
Я ж бажаю всій родині
Дні яскраві, теплі, мирні!
Хай Господь дарує радо
Вам в сім'ю «Тойоту Прадо»!
Щоб завжди були у парі,
Побажаю ще й «Ферарі»,
Замок в Австрії та Римі,
Де басейнів аж чотири.
До смачненького слівця
Побажаю шмат сальця!
Діамантів ще бажаю
Та мішечок наставляю!

СНІЖКОМ ЗАПОРОШИЛО ВСЕ

Стежинку і дорогу.
Спішить, спішить колядочка
До нашого порогу.
Несе вона в торбиночці
Про щастя світлу мрію,
Дарує нам колядочка
І віру і надію.
Лунають ніжно дзвоники
Від хати і до хати.
Спішить, спішить колядочка
Нам щастя побажати!

КОЛЯД, КОЛЯД, КОЛЯДА!

Холод взимку не біда.
Двері швидше відчиніть,
Нас до себе запустіть!
Всі, хто є у вашій хаті,
Будуть дужі та багаті!
На городі вродять густо
І картопля, і капуста,
Помідори й огірочки
І для сина, і для дочки.
Ось промова в нас така!
Ви ж готуйте п'ятака!

Давним-давно в одній країні
Та й народила Мати Сина.
Від лиха, смерті і негод
Беріг Його Святий Господь!
Ісусом Сина Бог назвав,
Святі знання Ісусу дав.
Щоб людям шлях вказати світлий,
Добро й любов щоб в світі квітли.
І янгол в пору ту співав,
Ісуса свято прославляв!
Ісус навчив людей прощати,
Любити, вірить, сподіватись.
В уста він істину поклав,
Життя всім вічне дарував
Й не шкодував за нас свого.
Славімо тож усі Різдво!!!

Я МАЛЕНЬКИЙ ХЛОПЧИК

Я маленький хлопчик,
Сів собі на стовпчик,
В сопілочку граю,
Діток забавляю.
А ви, люди, чуйте,
Коляду готуйте.
Яблучка, горішки –
Це мої потішки.
З Святим вечором!

Я КОЛЯДНИЦЯ МАЛЕНЬКА

Я колядниця маленька,
В мене шубка коротенька,
А колядка, бачте, ні:

Вчила я її три дні!
Я зайшла до вас до хати,
Щоб усіх вас привітати
Із Різдвом Святим Христовим!
І нехай усі здорові
У родині вашій будуть,
Мир і дружба хай панують.
Щоб печальних сліз не знали,
Щоб раділи і співали.
Рік Новий — наступне свято!
У дива я вірю свято,

А тому не зволікайте
І бажання загадайте.
В новорічну ніч казкову
Все здійсниться! Чесне слово!

❄ ❄ ❄

Хай Різдво Христове
Вас благословляє,
Бог ся рождає!
Всім колядникам
Ви відчиняйте двері
І просіть до столу,

До своєї вечері.
Хай у вашій хаті
Нині все співає,
Бог ся рождає!

НА УРОЦІ

Вчитель розказує учням: – Місяць дуже великий. На ньому могли б розміститися мільйони людей.

Малий Петрик зітхнув

– Чого це ти зітхаєш? – здивувався вчитель.

– А що робитимуть ті бідні люди, коли місяць стане серпиком?

НАЙУЛЮБЛЕНІШИЙ ПРЕДМЕТ

– Який твій найулюбленіший предмет? – запитав дідусь у онука.

– Телевізор! – відповів онук.

ПООБІЦЯВ

– Павлику, будь обережний з молотком, не вдар себе по пальцях.

– Я не вдарю, мамусю. Гвіздок тримає Зося.

А ДЕ Ж ЮРКО?

На уроці малювання вчителька запитала в Петька:

– Що це таке зображено на твоєму малюнку?

– Пустун Юрко, який впав з дерева.

– Дерево-то я бачу, а де ж Юрко?

– Він вдарився і побіг додому.

БУЛА ТАКА РОЗМОВА

– Миколко, ти подивися на свої черевики: один чорний, а другий коричневий. Невже ти не міг піти перевзутися?

– Я ходив... Але вдома також один чорний, а другий коричневий.

Куток гумориста

ПЕРЕД РІЗДВОМ

Зустрів він гарну Галину,
А саме перед Різдвом,
Зорі сяяли прекрасно
Того часу над селом.

– Прийми мене на Свят-Вечір
Тобі заколядувати,
Я хочу тієї ночі
Тобі щастя побажати.

Ти дозволь мені, Галино,
Щоб до вуст твоїх прилип,
Допоможи поцілунком
На Різдво, щоб не охрип.

– Йди від мене геть, нахабний,
Іншого собі знайшла.
Ти не бачиш, що твій голос
Такий фвйний, як в осла?

ЗНАЮ, ТЕКЛО

– Ти у ніч Нового Року
Любиш ворожити.
Скажи, чому ти це робиш –
Хочеш заробити?

– Зовсім ні! Але я хочу,
Скільки є ще сили,
Щоб до мене в Новім Році
Хлопці приходили.

А вони не йдуть до мене
З голими руками,
Маю від них, що не мала
Від своєї мами...

НЕДБАЙЛО

Пішов би колядувати –
Я так люблю колядки!
На жаль, нема в що узутись,
Хтось вкрав мої постоли.

А я тільки їх мав в хаті,
Іншого взуття не мав,
Та і постоли пропавші
Не купив, а вдало вкрав.

А босий на Святий Вечір
Я нікуди не піду,
Боюся не загубити
Босі ноги десь в снігу...

ЩИРО ДО СВОГО ІВАНА

Скажи мені, мій Іванку
Ти ж моя надія.
Чи здійснилась хоча одна
З сотень твоя мрія?

– Щонайвища не здійснилась,
Хоч держав у жмені,
Мріяв, щоби ти, Шушано,
Не пішла за мене...

НЕРОБА

Чекав так Нового Року
Щоб селом ходити,
Щоби міг за віншування
Грошей заробити.

Бо мені так дуже важко –
Знає це й кропива,
Бо у хаті я не маю
Ні одного лева...

Добре, що прийшов Рік Новий
Напевне, мене спа́сти,
Бо вже думав, що дійду я
Із козами пасти.

НА ПОРОЗІ НОВОГО РОКУ

Бачив, як ти крав в Кашуби
Дрова і пшеницю,
А потім, як вивів з стайні
І його телицю.

Бачив, як зайшов і в хату –
У його розкоші,
І я певний, що ти, Чупо,
Вкрав у нього й гроші.

Чом зробив оце, ти, Чупо,
Перед Новим Роком,
Перевірив його майно
Вмить злодійським оком?

– Це зробив, як бачиш вдало,
Як колись у Тоці...
Бо не хочу бути бідним
У Новому Році.

Михайло ВОЛОЩУК

Святий Вечір без дверей

Наближався Святий Вечір. Хоч цілий день було ясно – сніг блищав на сонці аж очі боліли, але під вечір насунули снігові хмари і оповили небо. Сонце сховалося і посипав сніжок. По теплих хатах господині готували вечерю, що їм до того, що надворі холодний вітер і паде мокрий лапатий сніг? Вони собі вертяться-крутяться по хаті, веселенькі, як ті зозулі навесні, бо страви до Святого вечора треба обов'язково готувати з гарним настроєм, інакше їда не вдасться, а це погана прикмета.

Василина Шметелиха знала це добре, але як вона могла бути веселою, коли її Ілько повернувся з бутина п'яний, як дранка, з порожніми бесагами і без грошей? Горе її душі з таким «газдою» – пройдисвіт один! А до того сьогодні мусіла позичати від старої Дрімушихи півліт-ра олії, а хто позичає в цей день, той весь рік жебратиме – говорять старі люди. Але що мала робити бідна? Мусіла готувати пісну вечерю. А Ілько собі лежить на ліжку та стогне. Коли питає його Василина де дів гроші, то таке мене, що аж вуха в'януть.

– Пішов би хоть дров нарубати – три дни свято, а дривини ні за псом кинути!

– Га?

– Не гакай, лайдаку, бо хосна з тебе, як з пса сала!

– Забий писок, Васили', бо!..

– Бо що? Посмів би ти руку підняти на мене в моїй хаті, га? Тут нічого не є твого, окрім вошей у сорочці. Як залишив хату мій Василь небіжчик, так і стоїть, треба було мені за тебе виходити заміж? Що ти придбав коло хати, що?.. Нічого!

– Як?!.. – заревів не своїм голосом Ілько. – А двері?!.. Двері хто купив, га?

– Сра...ся на твої двері!

– Що?! – закричав Ілько розлючений і підскочив до дверей. – Ти смієш сра...и на мої двері! Я тобі покажу!..

Суглоби захрустіли-зарипіли і в хату бурхнуло завірюхою, а Ілько побіг вулицею, як навіжений з дверима на плечах.

– Бійся Бога, чоловіче! – кинулась за ним услід Василина. – Вертайся додому, повечерямо, я й горівки купила для тебе, а ти?...

– Га? – зупинився Ілько.

– Горівки, кажу, купила, – повторює Василина.

– А не будеш більше ср...ти на мої двері?

– Не буду, Ільку, не буду!

– Так би ти знала, що твоя хата не варта ні гнилої цибулі без моїх дверей! – сказав задоволено Ілько і повернувся з дверима на плечах до хати.

Михайло ГАФІЯ ТРАЙСТА

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:

E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

* За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
* Редакція може не поділяти точки зору авторів.
* Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
* Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК
UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор
МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК
Редактор – **Тереза ШЕНДРОЮ**

Технoредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ
Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест
Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724
Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія
Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România
ISSN 1223-1614